

1987, 5. srpna – Sdělení VONS č. 672 „Policejní zásah proti Jaroslavu Šabatovi“ o zadržení a výslechu Jaroslava Šabaty příslušníky StB ve snaze zabránit mu v předání petice se žádostí o milost pro kazašského studenta Kairata Riskulbekova odsouzeného v SSSR k trestu smrti sovětskému velvyslanectví v Praze.

Dne 4. srpna 1987 byl příslušníky Státní bezpečnosti zadržen na autobusovém nádraží v Praze Na Florenci Jaroslav Šabata, který přijel autobusem z Brna. Byl odveden na místní oddělení VB, kde ho příslušníci StB vyslýchali asi tři hodiny a poté ho přinutili, aby odcestoval autobusem domů do Brna. Zadržení a výslech přitom kladli do souvislosti s výbuchem v Českých Budějovicích, k němuž došlo 27. 10. 1986, dotazovali se ho, jak často jezdí do Českých Budějovic, kde shodou okolností v životě nebyl. Proti naprosto nezákonnému počínání příslušníků Státní bezpečnosti podal Jaroslav Šabata stížnost. Při výslechu mu byly rovněž protiprávně odebrány písemnosti, které měl u sebe, mj. petici 77 čs. občanů, požadující milost pro kazašského studenta Kairata Riskulbekova, odsouzeného nedávno v SSSR k trestu smrti.¹ Tato žádost o milost i podpisy, za jejichž správnost ručí právě Jaroslav Šabata, je v těchto dnech odesílána prostřednictvím velvyslanectví SSSR v Praze Michailu Gorbačovovi. Za zvláště pohoršlivé považujeme to, že tímto zásahem měla být pod obvyklou záminkou zmařena humanitární akce za záchranu lidského života.

Informace o Chartě 77, r. 10, 1987, č. 10, s. 19.

POZNÁMKY

¹ Kajrat Nogajbajevič Riskulbekov (13. 3. 1966 – 21. 5. 1988) byl kazašský student, který se účastnil tzv. prosincových událostí v Alma-Atě (dnes Almaty) v roce 1986, zvaných také Želtoksan. Jejich příčinou byly špatné hospodářské výsledky a dlouhodobá plíživá rusifikace Kazachstánu. Bez-

prostředním důvodem pro vystoupení kazašské mládeže bylo odvolání prvního tajemníka Ústředního výboru Komunistické strany Kazachstánu Dinmuhameda Kunajeva a jeho vystřídání Genadijem Kolbinem, jenž nebyl kazašské původu a předtím nikdy nepracoval v Kazachstánu. Během demonstrací ve dnech 17.–18. 12. 1986 milice a speciální jednotky OMON zajistily až 8500 osob. Podle nepotvrzených informací při zásahu bezpečnostních oddílů zemřelo 174 osob. Před soudem stanulo 99 lidí a dva z nich byli odsouzeni k vysokým trestům. Jedním z nich byl i Kairat Riskulbekov, jenž byl obviněn ze zabití člena oddílu pořádkové služby. Stalo se tak na základě fotografie z demonstrací, několika nepřilíš věrohodných svědectví a také podvodně vynuceného přiznání. Dne 16. 6. 1987 odsoudil Nejvyšší soud Kazašské SSR Riskulbekova k trestu smrti zastřelením. Dne 20. 4. 1988 Prezidium Nejvyššího sovětu SSSR změnilo trest na 20 let vězení. Riskulbekov zemřel za nevyjasněných okolností 21. 5. 1988 v semipalatské věznici. K osobnosti K. N. Riskulbekova a k prosincovým událostem roku 1986 v Alma-Atě viz ru.wikipedia.org/wiki/Рыскулбеков,_Кайрат_Ногайбаевич; ru.wikipedia.org/wiki/Желтоқсан [28. 2. 2014].